

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE CRUCIAAL
VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG
PENSIOENSTELSEL

Toespraak door:

Leila Matroos Lasten

President a.i. van de Centrale Bank van Curaçao en
Sint Maarten

Ter gelegenheid van de CaPAs Pensioenseminar 2018:
Communicatie en Participatie

Bioscoop Cinemark, Curaçao

21 maart 2018

Excellenties, dames en heren goedemiddag,

Het is mij een genoegen om ter gelegenheid van dit Pensioenseminar het woord tot u te mogen richten. In mijn voordracht zal ik een uiteenzetting geven over

het belang van communicatie en participatie voor een toekomstbestendig pensioenstelsel.

Ik zal meteen met de deur in huis vallen. Curaçao kent een pensioenstelsel welke net als die van Nederland hoog kwalificeert op internationale ranglijsten. Het stelsel is gefundeerd op solidariteit, collectiviteit en verplichtstelling. Alleen staat de wereld om ons heen niet stil. De arbeidsmarkt, de demografie, de financiële markten, en de veranderende maatschappelijke opvattingen over solidariteit en keuzevrijheid zijn uitdagingen waar het pensioenstelsel mee wordt geconfronteerd. Het huidige stelsel staat onder druk door aanhoudende lage rente, oplopende levensverwachting, volatiele internationale financiële markten, vergrijzing, beperkte lokale investeringsmogelijkheden en economische onzekere tijden.

De Bank is ervan bewust dat fundamentele veranderingen nodig zijn om de houdbaarheid van het pensioenstelsel op lange termijn te waarborgen. Dit vraagt wel om vasthoudendheid en een breed maatschappelijk draagvlak. Pensioen gaat immers een leven lang mee. Een seminar als vandaag, waarbij alle stakeholders aanwezig zijn, geeft een duidelijk signaal af dat we alleen tezamen aan een duurzaam pensioenstelsel kunnen bouwen. Een pensioenstelsel welke het vertrouwen van de deelnemers geniet.

Dames en heren, bij het huidige stelsel hebben deelnemers soms een te rooskleurig beeld over de hoogte van hun pensioen. Er bestaat een kloof tussen enerzijds de verwachtingen van deelnemers omtrent de uitkering, en dan in het bijzonder over de zekerheid en de waardevastheid, en anderzijds de werkelijke hoogte van uitkeringen die pensioenfondsen realistisch gezien waar kunnen maken. Onze huidige wetgeving stelt nog geen regels met betrekking tot de verplichte informatievoorziening aan deelnemers. Gezien de vele veranderingen en uitdagingen, zowel op nationaal als op mondiaal niveau, is het een uitgelezen kans, maar ook een noodzaak, om de pensioencommunicatie tegen het licht te houden en om het een belangrijk onderdeel te maken in de komende vernieuwde

pensioenwetgeving. De Bank heeft deze kans ook gepakt en heeft verplichte pensioencommunicatie een plek gegeven in de wetgeving. Nederland is ons hierbij al voor gegaan. Het opnemen van informatiebepalingen in de pensioenwetgeving in 2015 was een belangrijke stap voor Nederland in het verbeteren van de pensioencommunicatie aan deelnemers.

De huidige tijden dwingen ons allemaal om een bepaalde gedachtenprincipe te veranderen. Voorheen dachten we altijd: pensioen is een zekerheid of een bijna – zekerheid. Helaas kan dat in deze tijden niet meer worden gezegd en is een pensioen niet meer zo vanzelfsprekend en gegarandeerd. We moeten juist met zijn allen kunnen en durven zeggen dat pensioen een onzekerheid is en wij zullen daarbij eerlijk moeten vertellen hoe groot die onzekerheid is. Dit aspect stond centraal aan de grondlegging van het wetsvoorstel pensioencommunicatie in Nederland. Het streven was om de verwachtingskloof van de deelnemer te verkleinen door middel van duidelijke en eerlijke communicatie over onzekerheden. De deelnemer moet helder inzicht krijgen in de risico's die gepaard gaan met de opbouw van zijn pensioen en daarmee ook met de uitkering van zijn pensioen.

Dames en heren, ook in onze jurisdictie wordt met de nieuwe komende pensioenwetgeving het perspectief van de deelnemer centraal gesteld. De communicatie moet aansluiten bij de behoeften en kenmerken van een deelnemer, en de communicatie moet tijdig, correct, duidelijk en evenwichtig zijn. Pensioenbedragen moeten in het perspectief van de toekomst (koopkracht) geplaatst worden en de deelnemer moet meer inzage krijgen in de eventuele keuzemogelijkheden en handelingsperspectieven.

Een pensioenfondsbestuur kan worden vergeleken met een trustee-model, het heeft een financiële verantwoordelijkheid waarbij er gedacht en gehandeld wordt in het belang van de deelnemers. Echter tijdens het nationaal pensioendialoog in Nederland hebben toezichthouders en overheidsfunctionarissen gepleit voor een meer democratisch trustee-model, met een veel sterkere transparantie over wat het fonds doet, wat de risico's zijn en hoe het daarmee omgaat, en met een veel bedrevenere verantwoording naar de deelnemers.

Dames en heren, pensioen is en blijft een complex financieel product, welke voor de meeste deelnemers niet eenvoudig is om te begrijpen. Voor alle partijen hier vandaag aanwezig is er een rol weggelegd voor financiële educatie en transparantie. Het is belangrijk dat deelnemers een beter beeld krijgen op welke manier een pensioenuitkering tot stand komt en hoe ze er zelf voor staan. Als toezichthouder monitort de Bank de interactie tussen het pensioenstelsel en de reële economie en de financiële markten, om zodanig de financiële stabiliteit en het vertrouwen in het pensioenstelsel te waarborgen. Maar een even belangrijke randvoorwaarde is een begrijpelijk pensioenstelsel voor de deelnemer. Transparantie rondom pensioenopbouw en pensioenuitkering is cruciaal om het vertrouwen in het pensioenstelsel verder te vergroten.

Zoals ik deze toespraak was begonnen, er liggen veel uitdagingen te wachten voor zowel de sector als de toezichthouder. Of het nou de realistische verwachtingen betreffen over de hoogte van de te verwachten pensioenuitkeringen met bijbehorende risico's, of de evenwichtige vormen van risicoverdeling, of de geleidelijke overgang naar wat meer maatwerk, het belang van de deelnemer moet altijd centraal blijven staan.

Dames en heren, zonder een goede communicatie en participatie zullen we er niet in slagen om de deelnemer in beeld te hebben en te houden. We zullen ons hier gezamenlijk, als sector en als toezichthouder de komende jaren voortdurend voor moeten blijven inzetten. Want nogmaals, alleen samen zullen we er in slagen om de houdbaarheid van het stelsel ook in de toekomst te waarborgen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Geraadpleegde externe bronnen:

- i. De Nederlandsche Bank (DNB);*
- ii. Autoriteit Financiële Markten (AFM);*
- iii. Wet Pensioencommunicatie (1 juli 2015), Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Nederland; en*
- iv. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA).*